

Interreg

Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA

GreenFilmTourism

Newsletter

nr #2 / 2021

Filmowe Dziedzictwo Południowego Śląska

- ▶ **Subregion Południowy Województwa Śląskiego i jego potencjał filmowo-turystyczny**
- ▶ **Film podstawą do stworzenia nowych atrakcji turystycznych**
- ▶ **Prace nad Szlakiem Filmowego Dziedzictwa Pogranicza Polsko-Słowackiego**

Pomnik Reksia w Bielsku-Białej, fot. Tomasz Renk.

greenfilmtourism.eu

Subregion Południowy Województwa Śląskiego i jego potencjał filmowo-turystyczny

Starówka bielska, fot. Jari Siemkiewicz, ARR SA.

Czy wiesz, że...

na ok. 100-minutową animację pt. „Wielka podróż Bolka i Lolka” złożyło się ponad 60 tysięcy rysunków?

Kadr z filmu „Reksio”, reż. Lechosław Marszałek, flickr.com, CC BY-ND 2.0

Śląskie animacje

Za sprawą Studia Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej, produkcja filmów animowanych jest tym, co wyróżnia dziedzictwo filmowe Subregionu Południowego Śląska. Powstały tutaj m.in. takie filmy jak: „Bolek i Lolek”, „Reksio”, „Porwanie Baltazara Gąbki” i „Pampalini łowca Zwierząt”. Od dnia powstania studia w 1947 roku do dziś wyprodukowano ponad 1000 filmów rysunkowych, zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych, dzięki zaangażowaniu licznych artystów, w tym: reżyserów (Lechosław Marszałek – twórca Reksia, Alfred Ledwig, Leszek Lorek, Władysław Nehrebecki – współtwórcy Bolka i Lolka), kompozytorów (Krzysztof Penderecki), plastyków, animatorów, scenarzystów, operatorów. Filmy powstawały w technice animacji poklatkowej wymagającej ogromnej cierpliwości twórców.

Atrakcje turystyki filmowej w regionie

W ramach promocji dziedzictwa filmowego od 2009 roku tworzony jest szlak spacerowy „Bajkowe Bielsko-Biała”, na który składają się pomniki postaci filmowych: Reksia, Bolka i Lolka, Pampaliniego łowcy zwierząt, Smoka Wawelskiego oraz kucharza Bartoliniego Bartłomieja herbu Zielona Pietruszka. W przygotowaniu jest postać Szpiega z Krainy Deszczowców Don Pedro de Pommidore w towarzystwie Mypinga. Ponadto, Bielsko-Biała oferuje możliwość grupowego zwiedzania miejscowego Studia Filmów Rysunkowych. Program wizyty dostosowany jest do danego wieku zwiedzających i obejmuje zwiedzanie studia, a także pokaz animacji w sali kinowej.

Pomnik Pampaliniego w Bielsku-Białej, fot. Plushy, CC BY-SA 4.0

Promocja filmowego dziedzictwa i turystyki filmowej w regionie – rozmowa z Pauliną Daczkowską z Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej

W jaki sposób ARR S.A. wpływa na promocję filmowego dziedzictwa i turystyki filmowej w regionie?

Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej jako instytucja otoczenia biznesu wspierająca działania na rzecz współpracy międzynarodowej już od kilkunastu lat promuje potencjał regionu dla rozwoju turystyki, w tym turystyki filmowej. Dzięki wykorzystaniu potencjału przyrodniczego i kulturowego regionu, poprzez realizowane przez nas projekty, przyczyniamy się do podnoszenia atrakcyjności turystycznej i kreowania unikalnych produktów turystycznych, skierowanych do zidentyfikowanych segmentów rynku. Ważne dla nas jest, aby kreować wizerunek regionu przyjaznego i gościnnego, w którym dobrze się żyje i wspaniale wypoczywa, są cudowne plenery i ciekawe lokacje filmowe.

Na co zwracacie uwagę w swoich działaniach?

Istotną kwestię w naszych działaniach stanowi rewitalizacja krajobrazu, obiektów i obszarów przemysłowych, zachowanie niepowtarzalnego charakteru budownictwa historycznego i regionalnego, w celu kreowania nowych produktów turystycznych oraz promowania tego, co tożsame dla regionu oraz niepowtarzalne i unikalne w skali kraju. Nie bez znaczenia jest również dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy, a w kontekście rozwoju turystyki filmowej uruchomienie zajęć, kursów i warsztatów dla wszystkich zainteresowanych tą dziedziną poprzez funkcjonujące w naszych strukturach Laboratorium Druku 3D (FabLab).

Pałac i szybowce dla producentów filmowych

Zbocza góry Żar w paśmie górskim Beskidów Zachodnich i lotnisko w Aleksandrowicach to lokacje na obszarze Subregionu Południowego Śląska, które filmowcy chętnie wykorzystują w swoich produkcjach od lat 50. XX wieku. Głównymi atutami tych miejsc jest położenie i ukształtowanie terenu, klimat oraz bogata historia związana z szybownictwem. Tutaj piloci szybowców szkolili się w lotach termicznych, żaglowych, falowych, wysokościowych i akrobacyjnych. Od początku istnienia lotniska, aż do końca lat 50. start szybowców odbywał się za pomocą gumowych lin naciąganych siłą ludzką. Lądowanie odbywało się u podnóża góry, a do transportu szybowców na szczyt służyła kolej szynowo-linowa, co stanowiło dodatkową atrakcję filmową.

Śląsk to również bogactwo zamków i pałaców pochodzących z różnych okresów historycznych. Przypominający pałac neobarokowy Zamek w Pszczynie stanowi jeden z najcenniejszych zabytków architektury rezydencjonalnej w Polsce. Filmowcy dostrzegając liczne zalety tego obiektu, chętnie wykorzystują go jako lokację dla filmów historycznych i kostiumowych. Najbardziej rozpoznawalnym filmem w tej lokacji jest „Magnat” z 1986 roku w reżyserii Filipa Bajona i jego wersja telewizyjna – serial „Biała wizytówka”. Zekranizowane przez Bajona życie rodziny von Teussów to nic innego jak sfabularyzowana opowieść o właścicielach pałacu pszczyńskiego – rodu książąt Hochberg von Pless.

Czy wiesz, że...

Najstarszym kręconym filmem na obszarze Subregionu Południowego Śląska jest „Dziewczyna szuka miłości” z 1938 roku w reżyserii Romualda Gnatowskiego?

Co ciekawe, w tym filmie przedstawiono sceny katastrofy lotniczej z wykorzystaniem modelu samolotu naturalnej wielkości. Model napęczniony materiałem wybuchowym został wzniesiony na wysokość kilkuset metrów za pomocą balona obserwacyjnego. Odcięty od balonu samolot runął na ziemię i spłonął. Była to jedna z najbardziej spektakularnych i najdroższych scen w historii polskiego przedwojennego kina. Na uwagę zasługuje też ówczesne nowatorstwo w charakteryzacji bohatera filmu – Witolda, granego przez Mieczysława Mieleckiego. Gdy wydobyto go z wraku samolotu jego twarz była poparzona i zakrwawiona. Wcześniej nie pokazywano krwi na ekranie, co najwyżej drobną stróżkę mającą zaznaczyć, że bohaterowi stało się coś złego. Było to podyktowane obowiązującą w kinie cenzurą.

Scena katastrofy lotniczej w filmie „Dziewczyna szuka miłości” (1939 r.). Ilustracja polska 1937.10.07 r. 10-Nr41. Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu

Szybowiec SZD-12 Mucha 100 Mucha zaraz po starcie z lin gumowych na górę Żar, Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0

Film podstawą do stworzenia nowych atrakcji turystycznych

Dynamika zmian społecznych, kulturowych i technologicznych jest nieubłagana. W najbliższej przyszłości może się okazać, że wyjątkowe walory turystyczne to za mało, by skłonić turystę do wizyty. **Największą popularność na rynku turystycznym mogą zyskać obszary, które będą w stanie im zaoferować unikatowe doświadczenia, emocje i przeżycia.** Dobry film może być doskonałą bazą do przygotowania produktu turystycznego odpowiadającego potrzebom rynku.

Lokacje filmowe, czyli miejsca realizacji konkretnych scen filmowych to nowe atrakcje turystyczne, które są siłą napędową ruchu turystycznego. Dzięki umożliwieniu i ułatwieniu realizacji produkcji filmowej w regionie:

- ▶ miejsca dziedzictwa, które służą jako lokacje filmowe, zyskują popularność po premierze filmu i nabierają specyficznego znaczenia poprzez narrację filmową, dzięki temu mają szansę zostać na nowo odkryte przez turystów;
- ▶ podnosi się wartość kulturową lokacji filmowych, ponieważ stają się środkiem przekazu, który może komunikować wiele znaczeń i wartości kulturowych, dzięki nowej narracji miejsca nawiązującej np. do tematu fabuły, procesu produkcji filmowej, postaci bohaterów, itp.

Prace nad Szlakiem Filmowego Dziedzictwa Pogranicza

Trwają intensywne prace nad wytyczeniem i cyfrową prezentacją Szlaku Filmowego Dziedzictwa Pogranicza Polsko-Słowackiego. W okresie od maja do lipca 2021 roku partnerzy projektu GreenFilmToursim we współpracy z lokalnymi przedstawicielami administracji publicznej i samorządowej, organizacji turystycznych, instytucji edukacji i kultury, sektora kreatywnego (filmu i TV), mediów, instytucji ochrony środowiska, społeczności lokalnej oraz z przewodnikami turystycznymi, w oparciu o własne prace badawcze i konsultacje społeczne, wyznaczyli główne punkty szlaku w swoich regionach.

PL

Punkty Szlaku Filmowego Dziedzictwa Pogranicza po stronie polskiej:

region małopolski: Nowy Sącz, Stary Sącz, Grybów, Niedzica, Zakopane, Dębno, Kasina Wielka, Tropie, Krynica-Zdrój, Orawski Park Etnograficzny, Olkusz, Kalwaria Zebrzydowska, Bukowno, Jaworki, Rabka Zdrój, Żegiestów, Czorsztyń, Babice, TPN, Bielanka, Gładyszów

region podkarpacki: Jasło, Odrzykoń, Rzeszów, Stary Dzików, Jarosław, Przemyśl, Twierdza Przemyśl, Krasiczyn, Kalwaria Pałacowska, Solina, Lutowska, Chmiel, Brzegi Górne, Ustrzyki Górne, Tarnawa Niżna, Baligród, Zagórz, Sanok, Besko, Rudawka Rymanowska, Rymanów, Iwonicz-Zdrój, Jaśliska, Bóbrka, Dukla, Komańcza, Wara, Zatwarnica, Połonina Wetlińska, Lesko

region śląski: Bielsko-Biała, Pszczyna, Cieszyn, Wisła, Ustroń, Żywiec, Sopotnia Mała, Góra Żar, Trójstyń, Beskid Żywiecki

SK

Punkty Szlaku Filmowego Dziedzictwa Pogranicza po stronie słowackiej:

region koszycki: Skalné mesto Dreveník, Spišský hrad, Mlynky, Rudňany, Spišská Nová Ves, Spišský Hrušov, Slovenský raj

region preszowski: Tatranská Javorina, Ždiar, Popradské pleso, Bachledova dolina, Osturňa, Červený Kláštor, Stará Ľubovňa, Sabinov, Veľký Šariš, Prešov, Fintice, Svät, Poprad, Spišská Belá, Kežmarok, Tatranská Lomnica, Hrebienok, Štrbské Pleso, Starý Smokovec, Levoča, Nižné Repaše, Solisko, Malá Franková, Spišské Hanušovce, Reľov, Horný Smokovec, Krivany, Spišská Sobotka, Tatranská Polianka, Skalnaté pleso, Lomnický štít, Kôprová dolina, Hotel Slezský Dóm, Velické pleso, Bilíkova chata, Zelené pleso Kežmarské, Spišské Podhradie

region żyliński: Korbietów, Liptovský Mikuláš, Liptovská Štiavnica, Vlkolánek, Liptovská Osada, Mošovce, Martin, Strečno, Žilina, Skanzen Vychylovka, Terchová, Zázrivá, Oravský Podzámok, Podbiel, Oravský Biely Potok, Habovka, Liptovský Hrádok, Zuberec, Trstená, Udolna Nadrz Orava, Vyšný Kubín, Kvačianska dolina, Demänovská Dolina, Vrútky, Chopok 2024 m.n.m., Múzeum slovenskej dediny, Necpaly, Veľké Borové, Súľov – Hradná, Leštiny, Ludrová, Pribylina

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA

GreenFilmTourism

Jak jesteśmy finansowani?

Projekt GreenFilmTourism jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020.

fot. Jan Sienkiewicz - Panorama Powiatu Bielskiego (ARR. SA)

Partnerzy

Informacja redakcyjna

Wydawca: Podkarpacka Komisja Filmowa
przy Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie

Redakcja: Ilona Dusza Rzeszowska

Współpraca: Małgorzata Broda, Paulina Daczowska, Anita Drąg-Rutkowska
Zuzana Hudacká, Beata Hulinka, Jozef Šimko, Magdalena Paszek, Iwona Wilk

Projekt graficzny i skład: Kuba Kowalski, Zdzisławicz.pl

Kontakt

Biuro redakcji Newslettera
projektu GreenFilmTourism

✉ office@greenfilmtourism.eu

📷 @GreenFilmTourism